

617
565
1120

SEGMEDINA SRNA BAJRAMOVIĆ
Zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

PRIMLJENO: - 3 - 05 - 2017			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj pritoga
011			

Sarajevo, 03.05.2017. godine

KANTON SARAJEVO
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO

N/r Ana Babić, Predsjedavajuća Skupštine Kantona Sarajevo ✓

VLADA KANTONA SARAJEVO

N/r Elmedin Konaković, Premijer Kantona Sarajevo

PREDMET: Amandmani na prijedlog Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo

Poštovani,

Na osnovu člana 151., 152. i 153. Poslovnika o radu Skupštine Kantona Sarajevo, dostavljam amandmane na prijedlog Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo.

Gore navedeni amandmani su prilog ovom dopisu, te se isti dostavljaju na razmatranje Skupštini Kantona Sarajevo i Vladi Kantona Sarajevo.

Zastupnica SDP BiH u
Skupštini Kantona Sarajevo

Segmedina Srna Bajramović

Amandman 1:

U članu 2. prijedloga Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: Zakon), mijenja se definicija drugonavedenog pojma *Deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj*, pa izmijenjena definicija glasi:

„Deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj (ADHD) je neurobihevioralni poremećaj koji obilježava nedostatak pažnje, impulzivnost i hiperaktivnost.“

OBRAZLOŽENJE:

Definicija iz prijedloga Zakona, u kojoj je bez potrebe u zagradi naveden engleski prijevod sadrži netačnu kvalifikaciju da se radi o poremećaju koji se javlja isključivo kod djece i adolescenata. Naučna istraživanja ukazuju na to da dvije od tri osobe koje u mlađoj dobi pate od ADHD-a, nastave ispoljavati simptome poremećaja, bilo u istoj, ublaženoj ili izmijenjenoj formi, i u odrasloj dobi.

Drugu rečenicu kojom je rečeno: „Ponekad se naziva minimalnom moždanom disfunkcijom“, potrebno je brisati. Pojam „minimalna moždana disfunkcija“ koji je naveden u drugoj rečenici kao drugi naziv za poremećaj je ime za poremećaj uvedeno 1960. godine, a kao službeni naziv napušten je već 1968. godine kao neprikladan i netačan imenitelj.

Amandman 2:

U članu 2. prijedloga Zakona potrebno je izmijeniti definiciju pojma *emocionalni poremećaj*, tako da definicija glasi:

„Emocionalni poremećaj je stanje koje karakterišu specifične emocionalne ili bihevioralne smetnje kroz duži vremenski period i u određenom obimu, koje negativno utiču na obrazovni proces.“

OBRAZLOŽENJE:

Iznad ponuđena definicija poremećaja je međunarodno prihvaćena definicija, koja je kao takva usvojena u više zakonskih akata drugih država svijeta (npr. *The Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)* u S.A.D.-u iz 2017. godine). U prijedlogu Zakona ponuđena definicija koja ovaj poremećaj naziva „devijacijom“ koja se „obično javlja u sferi volje, nagona i emocija“ je nesuvrsta, uvredljiva i neprikladna.

Amandman 3:

U članu 2. prijedloga Zakona definicija pojma *Kurikulum* se mijenja na način da se riječi „ciljeve obrazovanja“ iza riječi „sadrže“ mijenjaju riječima „smjernice odgojno-obrazovnog djelovanja“, te se briše druga rečenica definicije.

OBRAZLOŽENJE:

Ako kurikulum „sadrži ciljeve obrazovanja“, kako je rečeno u prijedlogu Zakona, nameće se pitanje svrhe i uloge člana 3. predloženog Zakona koji je naslovjen „Ciljevi i načela osnovnog odgoja i obrazovanja“? Stoga je potrebno izmijeniti formulaciju kako ne bi bila u koliziji sa samim nazivom i sadržajem predloženog člana 3. Zakona. Odredba da „u širem smislu riječi, kurikulum podrazumijeva strategiju reforme školstva“, nameće pitanje zar cijelovit, potpun Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju i nije osnovni akt odnosno proizvod „reformе školstva“, a ne da zakon koji se upravo usvaja tek definiše buduće akte po kojim će biti rađena reforma školstva, pa i tog zakona? Prema tome, ukoliko predlagač želi da zaštitи vlastito dostojanstvo i predodžbu o ponuđenom Zakonu kao cijelovitom dokumentu u kojom je predviđena vizija i strategija strukture i razvoja odgojno-obrazovnog sistema, potrebno je da se iznad navedena dodatna definicija izbriše.

Amandman 4:

U članu 2. prijedloga Zakona u definiciji pojma *Nastavni program*, riječ „dubina“ se mijenja rječju „složenost“.

OBRAZLOŽENJE:

Nejasno je kako se, kako to prijedlog Zakona određuje, nastavnim programom propisuje "dubina" nastavnih sadržaja iz stava i koja je merna jedinica "dubine" nastavnog sadržaja. Stoga, jedino racionalno rješenje je mijenjanje riječi dubina rječju „složenost“ koja ima jasno, razumljivo značenje.

Amandman 5:

U članu 4. stav (1) prijedloga Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo tačka b) se mijenja i glasi:

„osigurati standardiziranost, relevantnost i integriranost unutar bosansko-hercegovačkog obrazovnog sistema, te konkurentnost i priznatost u okvirima međunarodnih obrazovnih sistema;“

OBRAZLOŽENJE:

Trenutna formulacija, prema kojoj je jedan od najviših ciljeva i načela osnovnog obrazovanja i odgoja (drugi po redu u taksativnom nabranju) „osigurati horizontalnu i vertikalnu prohodnost unutar bosansko-hercegovačkog obrazovnog sistema i fleksibilnost u okvirima međunarodnih obrazovnih sistema“ je nesuvršla, uopćena i u njoj su zastupljeni uglavnom neformalni ili žargonski termini koje nemaju pravno značenje i smisao u okvirima predmetne oblasti. Pojmovi „horizontalna i vertikalna prohodnost“ nemaju nikakvo formalno ili suštinsko značenje, kao što je i nejasno šta podrazumijeva pojam osiguranja fleksibilnosti kantonalnog zakona „u okvirima međunarodnih obrazovnih sistema.“ Za razliku od trenutne formulacije iz prijedloga, predložena ispravka uvodi jasne, formalno priznate termine u tekst zakona.

Amandman 6:

U članu 4. stav (1) prijedloga Zakona tačka c) se mijenja i glasi:

„omogućiti da svaki učenik ostvari potpun razvoj potencijala u skladu s vlastitim sposobnostima, potrebama i interesovanjima;“

OBRAZLOŽENJE:

Trenutna formulacija iz prijedloga Zakona prema kojoj je jedan od najviših ciljeva i načela osnovnog obrazovanja i odgoja (treći po redu u taksativnom nabrajanju) „omogućiti da svaki učenik ostvari razvoj *punih potencijala* u skladu s vlastitim sposobnostima, potrebama i interesovanjima“ je besmislena i njeno usvajanje u predloženoj formi, kao i niza ranije navedenih predloženih formulacija, narušava ugled i dostojanstvo institucije Skupštine Kantona kao kolektivnog zakonodavca sposobnog da koristi smislene, razumljive zakonske odredbe. Naime, ne postoji nešto što se može definisati „punim“ ili „praznim“ potencijalima učenika, nego učenici svoje potencijale eventualno mogu ostvariti djelomično u potpunosti, ovisno o efektivnosti obrazovnog sistema.

Amandman 7:

U članu 6. stav (1) prijedloga Zakona iza riječi „diskriminacije“ brišu se riječi „učesnika u odgojno-obrazovnom procesu“, te ostatak teksta ostaje isti, tako da ovaj stav glasi:

„U školama je zabranjena svaka vrsta diskriminacije zasnovane na spolu, rasi, seksualnoj orientaciji, tjelesnom ili drugom nedostatku, bračnom stanju, boji kože, jeziku, religiji ili vjerovanju, uvjetima upošljavanja, napredovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom, etničkom ili socijalnom porijeklu, vezi s nekom nacionalnom zajednicom, imovini, rođenju, zbog upotrebe bilo kojeg zvaničnog jezika Bosne i Hercegovine u usmenom i pisanom izražavanju učenika ili na nekom drugom statusu.“

OBRAZLOŽENJE:

Kako u prijedlogu Zakona nije precizirano ko su učesnici u odgojno-obrazovnom procesu, brisanjem navedene formulacije određuje se da je diskriminacija kao praksa u školama uopće zabranjena nad bilo kojom osobom, te ne postoji potreba za ulaženje u do sadno obrazlaganje nad kim je diskriminacija zabranjena.

Amandman 8:

U članu 6. prijedloga Zakona briše se stav (3) na način da stav (4) postaje novi stav (3), itd.

OBRAZLOŽENJE:

Odredba o zabrani diskriminacije na osnovu upotrebe nekog od službenih jezika ili pisama u Bosni i Hercegovini već je navedena u stavu (1) člana 6., odnosno radi se o ponavljanju već definisane odredbe.

Amandman 9:

U članu 8. mijenja se stav (2) prijedloga Zakona i glasi:

„Odluku o pohađanju nastave iz stava (1) na početku školovanja učenika donosi roditelj učenika.“

OBRAZLOŽENJE:

Trenutna formulacija prema kojoj roditelj učenika donosi odluku o organiziranju nastave na jeziku i pismu nacionalne manjine je nesuvršla i neprovediva, jer takvu odluku može donijeti isključivo nadležni organ po izjašnjenju roditelja na način kako je precizirano u stavu (1) istog člana Zakona. Roditelj dakle može donijeti odluku o pohađanju nastave učenika, a ne o organiziranju iste.

Također, iako je u članu 4. stav 1) tačka (f) navedeno da se za pojam roditelja, staratelja ili posvajatelja koristi isključivo pojam roditelj, zbog iskazivanja društvene osjetljivosti, specifičnosti i raznovrsnosti statusa i odnosa učenika sa zakonitim skrbnicima treba razmotriti mogućnost da se svugdje u Zakonu gdje se spominje riječ roditelj ista zamijeni rječju staratelj ili skrbnik, ili da se riječ staratelj/skrbnik doda iza riječi roditelj uz veznik ili.

Amandman 10:

U članu 19. Stav (1) prijedloga Zakona briše se dio teksta iza riječi „Skupština“.

OBRAZLOŽENJE:

Suvišna je i nezakonita formulacija da „odluke o statusnim promjenama škole kao javne ustanove čiji je osnivač ili suosnivač Kanton donosi Skupština *na prijedlog Vlade*“. Ovakva formulacija Vladu kao izvršni organ suštinski definira kao nadređenu najvišem zakonodavnom organu, odnosno Skupštini Kantona, pošto iz odredbe proističe da Skupština ne može samostalno inicirati usvajanje statusnih promjena u skladu sa zakonskom procedurom. Brisanjem dijela teksta „na prijedlog Vlade“ se Vladi ne uskraćuje mogućnost da predloži statusne promjene javne ustanove, ali se omogućava da takve promjene mogu biti inicirane i od strane Skupštine ili na drugi zakonit način.

Amandman 11:

U članu 20. stav 7) prijedloga Zakona se mijenja i glasi:

„Učenike privatne škole koja je prestala s radom, obavezne su sa svog školskog područja primiti javne školske ustanove“.

OBRAZLOŽENJE:

Prema trenutnoj formulaciji iz prijedloga Zakona učenike privatne škole koja je prestala s radom, obavezne su sa svog školskog područja primiti „javne ustanove, škole“, gdje je neutemeljeno i bespotrebno odvajanje i odjeljivanje pojma javne ustanove od pojma škole, kako sve javne ustanove ujedno nisu škole.

Amandman 12:

U član 25. prijedloga Zakona mijenja se stav (3) i glasi:

„Škola će preuzimati mjere i aktivnosti kojima se potiče sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.“

OBRAZLOŽENJE:

Trenutnu formulaciju prema kojoj škola ne može preuzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja, teba redefinirati kroz određivanje proaktivne mjere i aktivnosti na poticanju slobode izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Amandman 13:

U članu 22. Prijedloga Zakona mijenja se stav (8) i glasi:

Mreža se organizuje na način da zadovolji zahtjeve dostupnosti i racionalne organizacije upisnih područja, škola i programa odgoja i obrazovanja, da je usklađena sa demografskim, privrednim i urbanističkim tokovima na upisnom području, te da ispunjava uvjete i mjerila propisane standardima i normativima. Mreža se uspostavlja tako da omogući ravnomjeran raspored opterećenja školskih kapaciteta, te da svojim formiranjem i organizacijom ne ugrozi postojanje škole i pravni status koji škola ima prije formiranja mreže.

OBRAZLOŽENJE:

Iznad ponuđena proširena formulacija garantuje opstanak i unapređenje rada škola unutar mreže, što je bitan preduslov za efikasno formiranje mreža i osiguranje kooperativnosti škola u tom procesu, bez straha da će uspostavom mreže pojedine škole biti ugrožene.

Amandman 14:

U članu 22. prijedloga Zakona dodaje se novi stav (9), na način da trenutni stav (9) postaje novi stav (10), itd. Novi stav (9) glasi:

„Sve statusne izmjene koje podrazumijevaju prenos imovine, ovlaštenja ili funkcija sa jedne škole na drugu školu unutar mreže ili na mrežu, moguće su jedino na principu dobrovoljnosti, odnosno uz prethodnu saglasnost nastavničkog vijeća i školskog vijeća na iste.“

OBRAZLOŽENJE:

Obrazloženje je jednakom u amandmanu br. 14.

Amandman 15:

U članu 24. stav (3) prijedloga Zakona, riječ „dubina“ se mijenja rječju „složenost“.

OBRAZLOŽENJE:

Obrazloženje jednakom u amandmana br. 4.

Amandman 16:

U članu 24. prijedloga Zakona dodaje se novi stav (5), tako da raniji stav (5) postaje novi stav (6), itd. Novi stav (5) glasi:

„Nastavni plan i program donose škole, te na njih salgasnost daje ministar.“

OBRAZLOŽENJE:

Nigdje u tekstu Zakona nije navedeno ko uopće donosi nastavni plan i program.

Amandman 17:

U članu 24. prijedloga Zakona dodaje se novi stav (17), na način da trenutni stav (17) postaje novi stav (18), itd. Novi stav (17) glasi:

„Kurikulum donosi ministarstvo uz saglasnost Vlade, a nakon obavljenih konsultacija sa sindikatom osnovnog obrazovanja i odgoja.“

OBRAZLOŽENJE:

Iako je u stavu (1) člana 24. navedeno da se odgojno-obrazovni rad ostvaruje na osnovnu nastavnog plana i programa, nigdje nije navedeno ko donosi kurikulum, kako i kada. Stoga, predloženi amandman barem djelomično koriguje ovaj značajan nedostatak i grešku u zakonu.

Amandman 18:

Trenutni stav (17) u članu 24. prijedloga Zakona mijenja se i glasi:

„Odgovarajući udžbenici iz oblasti historije obavezno moraju sadržavati tematske jedinice koje su posvećene izučavanju zločina genocida počinjenog u Bosni i Hercegovini u vremenskom periodu od 1992. do 1995. godine, te tematske jedinice posvećene opsadi Sarajeva prema presudama nadležnih domaćih i inostranih sudova. Ministar će posebnom odlukom propisati školski uzrast, odnosno razred ili razrede u kojim će predmetna materija biti izučavana i propisno obrađena u udžbenicima.“

OBRAZLOŽENJE:

Trenutna formulacija iz prijedloga Zakona prema kojoj će ministar osigurati da predmetna materija bude sastavni dio nastavnih planova i programa je nejasna i ne definiše konkretnе principe i modalitete po kojim će obrađivanje predmetne materije biti „osigurano“. Iznad ponuđeni izmijenjeni tekst amandmana jasnije precizira proceduru uvođenja i obrade predmetne materije.

Amandman 19:

U član 25. prijedloga Zakona mijenja se stav (3) i glasi:

„Škola će preuzimati mjere i aktivnosti kojima se potiče sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.“

OBRAZLOŽENJE:

Trenutnu formulaciju prema kojoj škola ne može preuzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja, teba redefinirati kroz određivanje proaktivne mjere i aktivnosti na poticanju slobode izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja, što bi tek u tom slučaju bilo usklađeno i sa formulacijom iz Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH.

Amandman 20:

Član 26. stav (1) prijedloga Zakona mijenja se i glasi:

„Druga država ili asocijacija država mogu organizirati rad škole/odjeljenja osnovnog odgoja i obrazovanja na teritoriji Kantona u skladu s ovim zakonom i ne mogu raditi po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države u skladu s vlastitim propisima.“

OBRAZLOŽENJE:

Trenutna ponuđena formulacija prema kojoj se drugim državama omogućava da u Bosni i Hercegovini formiraju škole u potpunosti prema vlastitim propisima podrivanje

je suvereniteta Bosne i Hercegovine, te je suprotno članu III Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i članu III Ustava Bosne i Hercegovine. Naime, predloženo rješenje zadire u oblast međunarodnih odnosa i vanjske politike, što je navedenim članom Ustava izričita nadležnost Bosne i Hercegovine. Posljedično, član 26. prijedloga Zakona suprotan je članu 1. glave VII Ustava Federacije BiH (Međunarodni odnosi) kojim je određeno da „međunarodni odnosi Federacije moraju biti u skladu sa kontinuitetom, suverenitetom, teritorijalnim integritetom i međunarodnim subjektivitetom Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom III Ustava Bosne i Hercegovine.“

Konačno, prijedlog zakonskog rješenja je suprotan članu 6. Ustava Kantona Sarajevo u kojem je izričito navedeno da su „organi vlasti u Kantonu dužni obezbijediti punu zaštitu interesa Bosne i Hercegovine i Federacije u njihovom glavnom gradu. Oni ne mogu donositi bilo kakve propise ili druge akte niti preuzimati radnje kojima bi se na bilo koji način ograničavala prava ili narušavali interesi Bosne i Hercegovine ili Federacije na ovom području,“ te članu 40. Ustava KS koji određuje da „kanton može uspostavljati suradnju sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i gradovima u inostranstvu, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Federacije i ovim Ustavom.“

Trenutna formulacija prema kojoj druga država ili asocijacija država mogu organizirati rad škole/odjeljenja osnovnog odgoja i obrazovanja na teritoriji Kantona u skladu s ovim zakonom i **mogu** raditi po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države u skladu s vlastitim propisima, predstavlja neustavnu odredbu kojom se *de facto* i *de iure* omogućava podrivanje ustavnog poretku i suvereniteta Bosne i Hercegovine, omogućavanjem primjena zakonskih propisa drugih država na njenom teritoriju, odnosno na području Kantona Sarajevo. Usvajanje ovakve odredbe može imati dalekosežne štetne posljedice jer, vodeći se ovim primjerom, druge administrativno-teritorijalne jedinice u državi Bosni i Hercegovini mogu usvojiti propise kojim bi omogućili osnivanje škola koje bi radile po nastavnim planovima i programima drugih država, gdje bi djelovale kao svojevrsne ekstrateritorijalne jedinice država, odnosno uživale bi status jednak diplomatsko-konzularnim predstavništвима.

Usvajanje iznad navedenih odredbi iz prijedloga Zakona imalo bi dalekosežne štetne posljedice jer, vodeći se primjerom Kantona Sarajevo, kao formalnog i administrativnog centra države, druge administrativno-teritorijalne jedinice u državi Bosni i Hercegovini, poput RS-a ili pojedinih kantona, mogu usvojiti propise kojim bi omogućili osnivanje škola koje bi autonomno i potpuno suvereno radile po nastavnim planovima i programima drugih država. Takvo postupanje otvara prostor za potpuno i nesmetano uvođenje ideoloških koncepta i obrazovnih modela kojim bi bosanskohercegovačka državnost i subjektivitet u potpunosti bili negirani, a učenici bi mogli čak i masovno pohađati nastavu po planovima i programima npr. susjednih država koje bi formirale škole i odjeljenja u Bosni i Hercegovini, ali i tzv. škole po planovima i programima određenih bliskoistočnih država, kao što je bio slučaj u određenim radikaliziranim, ostranjenim zajednicama.

Amandman 21:

Član 26. stav (2) prijedloga Zakona mijenja se i glasi:

„Rad škole/ odjeljenja osnovne škole druge države vrši se po nastavnim planovima i programima koji mogu imati do 40% specifičnih sadržaja, odnosno sadržaja koji

odstupaju od propisanih nastavnih planova u Kantonu Sarajevo, u skladu sa odredbama Općeg okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.“

OBRAZLOŽENJE:

Način na koji je odredba iz člana 26. stav (2) trenutno formulisana, prema kojoj se rad škole/odjeljenja osnovne škole druge države vrši po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države, izuzev iz nacionalne grupe predmeta, neprihvatljiv je iz istih razloga koji su navedeni u obrazloženju prethodnog stava istog člana Zakona.

Član 31. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH određuje da međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i programe koji *u potpunosti* ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Član 7. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH izričito naglašava da će se „jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine upotrebljavati **u svim školama**, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, te da će svi učenici u školama izučavati pisma koja su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.“

Formulacije je jasna, obuhvata sve škole, uključujući i međunarodne.

Omogućavanje stoprocentne provedbe planova i programa drugih država suprotno je i članu 3. alineja d) Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH, kojim je kao jedan od općih ciljeva obrazovanja definisano „razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitom kulturnom identitetu, jeziku i tradiciji, na način primjeren civilizacijskim tekovinama, upoznajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, toleranciju i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u Bosni i Hercegovini i svijetu“;

Stoga bi maksimalan zakonski ustupak pri osnivanju međunarodnih škola mogao biti npr. taj da se omogući rad škole/odjeljenja osnovne škole druge države po nastavnim planovima i programima koji mogu imati do 40% specifičnih sadržaja. To bi značilo davanje dvostruko više od mogućnosti predviđene stavom (6) člana 24. prijedloga Zakona, po kojem u školi čiji osnivač nije Kanton nastavni plan i program svakog pojedinačnog predmeta može da ima najviše do 20% specifičnih sadržaja, a istovremeno bi se zadržala većinska jedinstvena jezgra planova i programa, što je usklađeno i sa odredbama Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH i relevantnim ustavnim odredbama.

Amandman 22:

U članu 32. stav (1) prijedloga Zakona, dio teksta iza riječi „Kantonu“ se briše, pa se iza riječi „Kantonu“ umjesto zareza stavlja tačka.

OBRAZLOŽENJE:

Neutemeljen je dio odredbe iz člana 32. prijedloga prema kojoj učenici, državljanji BiH, koji su se školovali izvan kantona, imaju "obavezu polaganja razlike predmeta nakon obavljene ekvivalencije." Osnovne škole nisu stručne škole i traženje polaganja razlike predmeta i "ekvivalencije" je potpuno nerazumno i suprotno je odredbama Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH koji u cijelosti potiče na promovisanje onoga što se kolokvijalno naziva "prohodnost" kroz obrazovni sistem

djece na području cijele države. Pored polaganja razlika predmeta i provođenja ekvivalencije, čaku uz to sve prema članu 54. stav (6) treba i posebna saglasnost ministra za upis u školu u Kantonu Sarajevo (KS), ukoliko njegova porodica nije okončala proces prijave mjesta prebivališta u KS. Prema tome, na taj način bi se našim sugrađanima iz drugih kantona lakše bilo upisati u školu u inostranstvu nego u javnu osnovnu školu u KS!

Iako je u prijedlogu Zakona taj kolokvijalni pojam "prohodnost" naveden kao jedan od temeljnih ciljeva, sasvim je jasno da bi eventualno "ugledavanje" drugih kantona ili entiteta na ovaj zakon i uvođenje recipročnih zakonskih rješenja priječilo svaku vrstu prohodnosti, djecu bi izložilo suvišnom stresu, pa i traumatiziranju i komplikacijama pri prepisivanju iz jedne škole u drugu, gdje bi državljeni ove zemlje zapravo bili tretirani kao stranci, a stranci bi, ironično, pritom imali puno pravo organizovanja škola po zakonima svojih država, bez ikakvih polaganja razlika predmeta i ekvivalencija, što je pravo koje im je, osim članom 26., potvrđeno i stavom (3) člana 32. prijedloga Zakona.

Amandman 23:

U članu 38. prijedloga Zakona stav (4) se briše.

OBRAZLOŽENJE:

Iako je u stavu (1) člana 38. rečeno da Pravilnik o kućnom redu sa etičkim kodeksom donosi školski odbor, te je stavom (3) precizirano da Pravilnik mora biti usaglašen sa ministrovom instrukcijom, u stavu (4) je naknadno rečeno da etički kodeks kao takav donosi ministar, što je u koliziji sa stavovima (1) i (3).

Amandman 24:

U članu 51. prijedloga Zakona dodaje se novi stav (3) koji glasi:

„Rezultati provedenog samovrednovanja dostavljaju se školskom odboru i vijeću roditelja, koji na osnovu dostavljenih pokazatelja daju preporuke za unapređenje odgojno-obrazovnih procesa u školi.“

OBRAZLOŽENJE:

Nigdje u Zakonu nije navedena konkretna procedura evaluacije i princip postupanja po provedenom samovrednovanju, pa bi uvrštavanjem iznad navedenog novog stava (3) u članu 51. taj nedostatak bio otklonjen.

Amandman 25:

U članu 54. stav (6) briše se dio teksta iza riječi „Kantona Sarajevo“, pa se iza ovih riječi umjesto zareza stavlja tačka.

OBRAZLOŽENJE:

Vidjeti obrazloženje amandmana br. 22.

Amandman 26:

U članu 57. mijenja se stav (3) i glasi:

„Upis u prvi razred škole čiji osnivač nije Kanton vrši se u skladu sa internim aktima škole.“

OBRAZLOŽENJE:

U članu 57. prijedloga Zakona stavom (3) određeno da se "upis u prvi razred škole čiji osnivač nije Kanton vrši se na osnovu javnog konkursa, koji se objavljuje u sredstvima javnog informiranja". Nejasno je zašto se uopće privatne i inostrane škole obavezuju na objavu neke vrste konkursa za prijem đaka. Nije definisano ko bi u tom slučaju vrši nadzor nad provedbom konkursa u školama čiji osnivač nije Kanton, šta taj konkurs treba da sadrži i kakva je tu uopšte uloga Kantona. Iznad predloženom izmjenom, školama bi se omogućilo da prijem vrše u skladu sa vlastitim aktima, što je međunarodna praksa u sličnim slučajevima.

Amandman 27:

U članu 67. prijedloga Zakona mijenja se stav (1) i glasi:

Ustanove za podršku osnovnom odgoju, obrazovanju i rehabilitaciji za učenike sa teškoćama su centri kao javne ustanove.

OBRAZLOŽENJE:

Iako je glava X posvećena učenicima sa teškoćama u razvoju, umjesto inkluzivne nastave za đake sa poteškoćama u razvoju i definisanja mehanizama njihovog uključenja i integrisanja u redovne škole, bez ikakvog odjeljivanja, odnosno segregiranja, što je obaveza države i kantona u skladu sa članovima 2. i 23. UN-ove Konvencije o pravima djeteta i članovima 3., 4., 19. i 24. UN-ove Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom, svaku od kojih je BiH ratificirala i integrirala u pravni sistem kao najviše zakonske principe, u glavi X planirano je uvođenje retrogradnog i dehumanizirajućeg modela uspostave posebnih centara za obrazovanje učenika sa teškoćama.

Ovdje je dovoljno citirati odredbu iz člana 34. stav 2. Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom, kojom je određeno da "države potpisnice osiguravaju: (a) da osobe s invaliditetom nisu isključene iz općeg sistema obrazovanja na osnovu invaliditeta, te da djeca s invaliditetom ne budu isključena iz besplatnog i obavezognog osnovnog i srednjeg obrazovanja na osnovu invaliditeta; (b) da osobe s invaliditetom imaju dostupno inkluzivno, kvalitetno i besplatno osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, na ravноправnoj osnovi s drugim osobama, u zajednicama u kojima žive; (c) razumno prilagođavanje individualnim potrebama; (d) da osobe s invaliditetom dobiju potrebnu podršku, u sistemu općeg obrazovanja, kako bi se olakšalo njihovo stvarno obrazovanje; (e) da se osiguraju učinkovite individualizirane mjere potpore u okruženju

koje najviše doprinosi akademskom i socijalnom razvoju, u skladu s ciljem potpunog uključivanja."

Nasuprot ovim odredbama imate odredbe iz prijedloga kantonalnog zakona kojim se formiraju posebni centri za školovanje učenika sa teškoćama u razvoju koji opet rade po posebnim planovima i programima za njih. Stoga, isključiva funkcija centara, u skladu sa iznad citiranim međunarodnim pravnim aktima koji čine i sastavni dio Ustava BiH, može biti ta da služe kao institucije za podršku u procesu inkluzije, a ne da budu odvojeni, zatvoreni, segregatori sistemi školovanja za djecu sa poteškoćama.

Amandman 28:

U članu 67. prijedloga Zakona u stavu (3) se iza riječi „obrazoavanja,“ riječ „realiziraju“ mijenja rječju „podržavaju“.

OBRAZLOŽENJE:

Vidjeti prethodni amandman.

Amandman 29:

U članu 67. briše se stav (3).

OBRAZLOŽENJE:

Normiranje broja odjeljenja nije prihvatljivo u skladu sa objašnjenjem datim uz amandman 27., te bi, u slučaju usvajanja izmjena usklađenih sa UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom, ova odredba postala suvišna.

Amandman 30:

Briše se cijeli član 68. prijedloga Zakona, tako da trenutni član 69. postaje novi član 68. Zakona, itd.

OBRAZLOŽENJE:

Odredbe kojim se preciziraju principi i normativi pri donošenju i izvođenju izdvojenog, segregiranog nastavnog plana i programa za djecu sa poteškoćama su suprotni savremenim civilizacijskim standardima i principima, te međunarodnom normativnom okviru, kako je obrazloženo uz amandman 27.

Amandman 31:

U članu 69. prijedloga Zakona, u stavu (4) se briše dio teksta iza zareza nakon riječi „ministar“, pa zarez nakon riječi „ministar“ mijenja tačka.

OBRAZLOŽENJE:

U slučaju uvažavanja pretodnih amandmana koji predviđaju izmjene Zakona u skladu sa UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom i Konvencijom o pravima djeteta, koje se višestruko krše ponuđenim rješenjima u prijedlogu Zakona, potrebno je izbrisati formulaciju u kojoj postoji referenca na član 68. Zakona, koji bi u navedenom slučaju bio izbrisani, pa bi stoga i predmetna formulacija bila suvišna.

Amandman 32:

U članu 69. Prijedloga Zakona dodaje se novi stav (5) koji glasi:

„Ovisno o utvrđenom stepenu teškoće u odgojno-obrazovnom razvoju i radu učenika, te ukupnom broju učenika sa teškoćama koji pohađaju određenu školu, škole na osnovu kriterija koje propisuje ministar imaju pravo na dodatna budžetska sredstva koja će osigurati Kanton.“

OBRAZLOŽENJE:

Škole koje pohađa veći broj učenika sa poteškoćama ili učenici sa izrazitim poteškoćama bi u skladu sa zakonom trebale imati pravo pristupa dodatnim novčanim sredstvima za podržavanje eventualnih dodatnih aktivnosti za takve učenike, te za prilagodbu školskog prostora i učila učenicima sa teškoćama.

Amandman 33:

U članu 71. prijedloga Zakona mijenja se stav (4) i glasi:

„Stručni tim iz stava (3) ovog člana na osnovu nalaza i mišljenja donosi i prati realizaciju individualnog plana i programa u skladu sa pravima, mogućnostima i potrebama učenika.“

OBRAZLOŽENJE:

Odredba iz prijedloga Zakona po kojoj stručni tim i predlaže i donosi individualni plan i program je kontradiktorna, pa je predloženom izmjenom izbačena riječ „predlaže“, te je ukupna definicija dorađena da zvuči jednostavnije i razumljivije.

Amandman 34:

U članu 71. prijedloga Zakona briše se stav (5), tako da raniji stav (6) postaje novi stav (5), itd.

OBRAZLOŽENJE:

Odredba u vezi upisa u centre je suvišna ukoliko se uvaže prethodni amandmani vezani uz status centra kao ustanove za podršku odgojno-obrazovnim procesima djece sa poteškoćama, a ne izdvojene obrazovno-odgojne institucije.

Amandman 35:

U članu 81. prijedloga Zakona dodaje se novi stav (10) koji glasi:

„Prije poduzimanja disciplinskih mjera iz stava (2) ovog člana, škola je obavezna prethodno provesti odgojne mjere u smislu upoznavanja učenika sa razlozima zbog kojih se određeni oblik ponašanja smatra neprihvatljivim, odnosno mjere edukacije i osvještenja učenika o negativnim posljedicama počinjenih povreda iz stava (1) ovoga člana. Prije poduzimanja mjera iz tačaka e) i f) u stavu (2) ovog člana Zakona, škola je dužna prethodno poduzeti mjere određene članom 61. Zakona.“

OBRAZLOŽENJE:

Iako su mjere iz člana 81. prijedloga Zakona nazvane "odgojno-disciplinskim", u prijedlogu zakona nije navedena niti jedna jedina odgojna mjera, nego isključivo formalističke disciplinske mjere, poput različitih formi ukora i premještaja. Kao najstroža disciplinska mjera prema "problematičnim" učenicima, u članu 81, navedena je potpuno neučinkovita, čak i kontraproduktivna mjera "premještanja u drugu najbližu školu", kojom se i dijete i roditelj dodatno traumatiziraju i stigmatizirajući čime se izaziva negativan efekat dodatne introvertiranosti i asocijalnog ponašanja kod učenika. Predloženom dopunom člana, predviđa se prethodna provedba konkretnih odgojnih mjeru, prije posezanja za disciplinskim mjerama, koje su u pravilu neproduktivne.

Amandman 36:

U članu 83. stav (3) prijedloga Zakona briše se dio teksta nakon riječi „supstancama“, iza koje se umjesto zareza stavlja tačka.

OBRAZLOŽENJE:

Odredba iz člana 83. stav (3) prema kojoj u radnom, odnosno nastavnom procesu u školi ne može učestvovati lice koje je „alkoholičar ili ovisnik o opijatima, te lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti“ se bez ikakve rezerve može nazvati oblikom nametanja mentaliteta i drakonskih zakonskih principa svojstvenih srednjevjekovnim propisima. Dosljedna provedba propisa na način na koji je formulisan znači da osoba sa gripom, koja je zarazna, ili atletskim stopalom ne može raditi u školi, odnosno mora im se uručiti otkaz po obolijevanju. Isto tako i osoba sa AIDS-om ne može raditi u školi iako za to ne postoji nikakav suvisli medicinski razlog niti bojazan od prenošenja bolesti redovnim kontaktom sa đacima. Jednako tako, osoba sa bilo kojim vidom mentalnog oboljenja poput npr. anksioznosti, fobije, poremećaja u prehrani, somatskog poremećaja ili tikova, pa čak i PTSP-a, pošto su sve to duševna oblojenja, ne može raditi u školi, što je besmisleno.

Amandman 37:

U članu 87. prijedloga Zakona mijenja se stav (1) i glasi:

„Lice koje je pravomoćno osuđeno za krivično djelo neće biti izabранo za nastavnika ili radnika škole.“

OBRAZLOŽENJE:

Dodatna formulacija iz prijedloga Zakona po kojoj za nastavnika ili radnika škole neće biti izabранo lice koje je pravomoćno osuđeno za krivično djelo „koje je, s obzirom na prirodu krivičnog djela, čini nepodobnom za rad sa učenicima“ je suvišna. Naime, nemoguće je kvalificirati krivična djela na „podobna“ i „nepodobna“ za rad sa učenicima.

Amandman 38:

U članu 87. prijedloga Zakona u stavu (2) se briše dio teksta nakon riječi „opijatima“, iza koje dolazi tačka umjesto zareza:

OBRAZLOŽENJE:

Vidjeti obrazloženje amandmana 36.

Amandman 39:

U članu 93. Prijedloga Zakona mijenja se stav (2) i glasi:

„Školski odbor škole kao javne ustanove broji pet članova, i to: jedan predstavnik Ministarstva – predsjednik, jedan predstavnik lokalne zajednice na čijem području se nalazi škola kojeg predlaže općinsko vijeće, dva predstavnika roditelja učenika i jedan predstavnik škole kojeg predlaže nastavničko vijeće.“

OBRAZLOŽENJE:

Članom 93. u stavu (2) potpuno je relativizovana uloga onih koji najiskrenije i rade u interesu škola i djece - roditelja, kojih bi u školskom odboru trebao biti tek jedan od ukupno četiri člana. Inače, besmisleno je da školski odbor kao organ odlučivanja ima paran broj članova, pa bi tako za usvajanje svake odluke suštinski bila potrebna tročetvrtinska većina. Stoga barem još jedan član, i to iz reda roditelja, bi morao biti uključen u rad školskog odbora, uz predstavnika škole kojeg određuje nastavničko vijeće, a ne Vlada

Amandman 40:

U članu 93. mijenja se stav (7) i glasi:

„Članove školskog odbora imenuju tijela iz stava (2) ovog člana. Imena i druge podatke u skladu sa Zakonom o izabranim članovima školskog odbora iz reda roditelja i predstavnika škole Vladi dostavlja škola koja potvrđuje njihov mandat.“

OBRAZLOŽENJE:

Formulacija po kojoj u konačnici Vlada imenuje sve članove školskog odbora na osnovu javnog konkursa je neprihvatljiiva jer podrazumijeva ukidanje i minimalnog oblika autonomije u radu škole, te potpunu političku kontrolu nad radom tijela.

Amandman 41:

U članu 93. prijedloga Zakona u stavu (10) se briše dio teksta nakon riječi „opijatima“, a iza riječi se stavlja tačka umjesto zareza.

OBRAZLOŽENJE:

Vidjeti obrazloženje amandmana 36.

Amandman 42:

U članu 94. mijenja se stav (6) i glasi:

Ukoliko se van razumne sumnje utvrdi da je školski odbor ili većina njegovih članova postupala nezakonito, te da su svojim nezakonitim postupcima pričinili značajnu štetu po školu, Vlada može razriješiti školski odbor.

OBRAZLOŽENJE:

Odredba iz prijedloga Zakona prema kojoj Vlada praktično u svakom trenutku, potpuno proizvoljno može razriješiti školski odbor omogućava potpunu političku kontrolu i pritisak na rad ovog tijela koje bi trebalo i moralo biti nezavisno. Predloženim izmjenama, mogućnost razriješenja školskog odbora prije isteka mandata je ostavljena jedino ukoliko se utvrdi nezakonito djelovanje školskog odbora van razumne sumnje.

Amandman 43:

U članu 95. prijedloga Zakona u stavu (10) tačka a) se briše dio teksta koji glasi „da boluje od zarazne ili duševne bolesti“, a ostatak tačke ostaje nepromijenjen.

OBRAZLOŽENJE:

Vidjeti obrazloženje amandmana 36.

Amandman 44:

U članu 99. Prijedloga Zakona brišu se stavovi (7) i (8), tako da trenutni stav (9) postaje novi stav (7), itd.

OBRAZLOŽENJE:

Predmetnim stavivima koji predviđaju da Vlada i ministar mogu razriješiti direktora ako to po njihovom nalogu ne učini školski odbor predstavlja otvoreno gaženje nadležnosti školskog odbora i ostavljanja mogućnosti političkim dužnosnicima da proizvoljno smjenjuju direktore škola ukoliko po vlastitom nahođenju (ili političkoj i drugoj motivaciji), direktora proglaši „nemarnim“ ili „nekompetentnim“. Formulacij da smjena direktora može uslijediti na osnovu „pisane inicijative“, bez navođenja ko takvu inicijativu može podnijeti, u kojem broju i sl., jasno ukazuje da se radi o tek formalnom prividu neutralnosti, a da se suštinski osigurava politička kontrola nad radom direktora škola.

Amandman 45:

U članu 113. stav (1) briše se tačka h) (izdavanje školskih udžbenika, priručnika i stručne literature) tako da trenutna tačka i) postaje nova tačka h), itd.

OBRAZLOŽENJE:

Nije jasno, kako kaže član 113. stav (1) tačka h), kako **izdavanje** školskih udžbenika, priručnika i stručne literature može biti određeno kao potreba i interes Kantona. To bi u suštini značilo da se Kanton bavi izdavaštvom, te bi po toj logici Kanton morao ustanoviti određenu javnu kantonalnu izdavačku kuću. Navedenu formulaciju je potrebno brisati jer se izdavaštvom udžbenika i stručne literature bave neovisni, privatni izdavači i visokoškolske institucije, a ne kantoni.

Zastupnica SDP BiH u
Skupštini Kantona Sarajevo

Segmedina Srna Bajramović